

EKONOMİK COĞRAFYA

Doç. Dr. Nuri YAVAN

Ankara Üniversitesi
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Coğrafya Bölümü
Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı
nuri.yavan@ankara.edu.tr

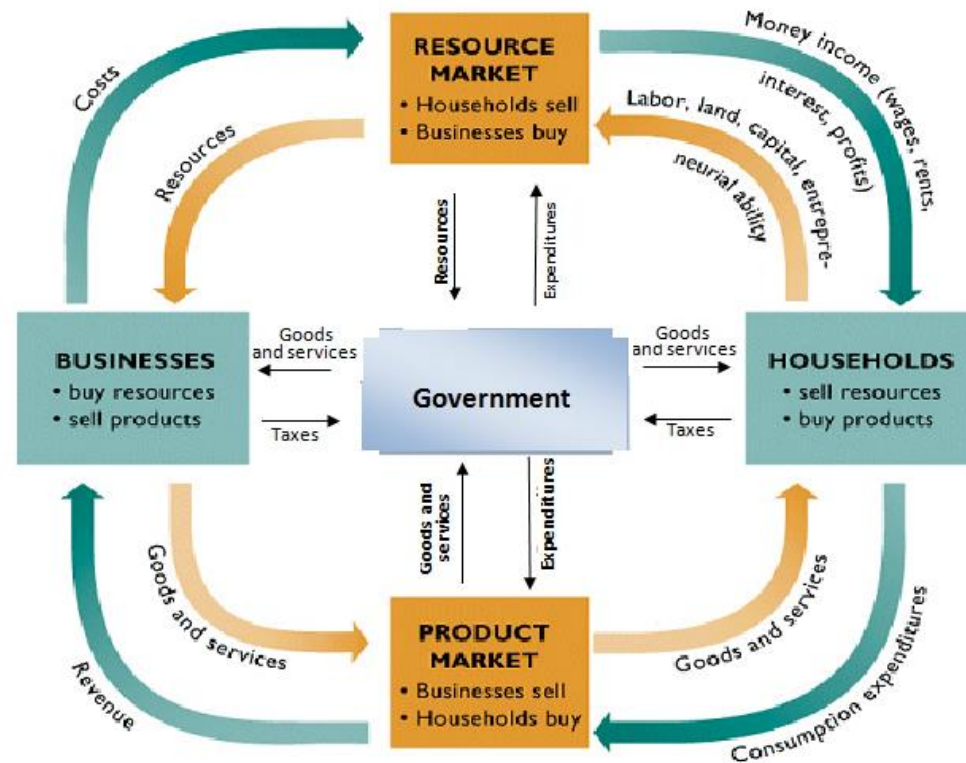
EKONOMİNİN YAPISI ve ÇALIŞMA ŞEKLİ 1: İKTİSADİ AKTÖRLER

- **Dersin İçeriği**
- Ekonomi Nasıl Çalışır?
- Ekonomik (iktisadi) aktörler
 - Hanehalkı
 - Firma
 - Devlet
 - Dış Alem

Ekonominin yapısı

Ekonomi, iki temel yapıdan oluşur:

- 1) **Karar vericiler:** *Ekonomik (iktisadi) aktörler*
- 2) **Piyasalar:** *Mal ve faktör piyasası*

Ekonomi Nasıl Çalışıyor?

ŞEKİL 1. Ekonominin Resmi

Hanehalkı, firmalar ve devlet (hükümetler) ekonomik kararlar verirler. Hanehalkı (bireyler) ücret, faiz, kar, rant karşılığında ne kadar emek, toprak, sermaye arz edeceğine karar verirler. Hanehalkı aynı zamanda gelirlerini hangi mal ve hizmetlere harcayacağına karar verirler. Firmalar ne kadar emek, toprak ve sermaye kiralayacağına, ne kadar mal ve hizmet tipi üreteceğine karar verir. Devlet, hangi mal ve hizmeti sağlayacağına ve vergilendireceklerine karar verir. Bu kararlar piyasada kordine edilir.

Ekonomi,

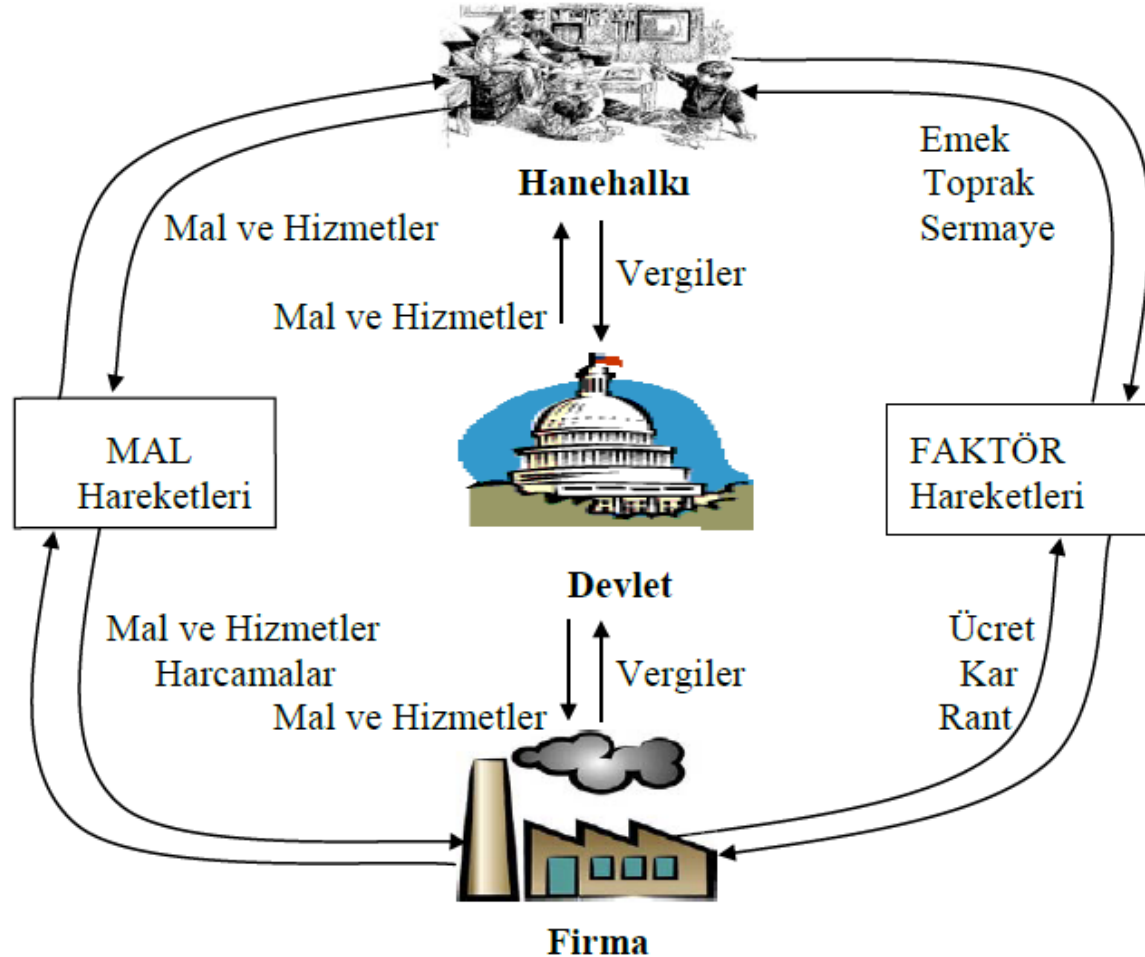
iki temel yapıdan oluşur:

1) Karar vericiler:

Ekonomik (iktisadi) aktörler

2) Piyasalar

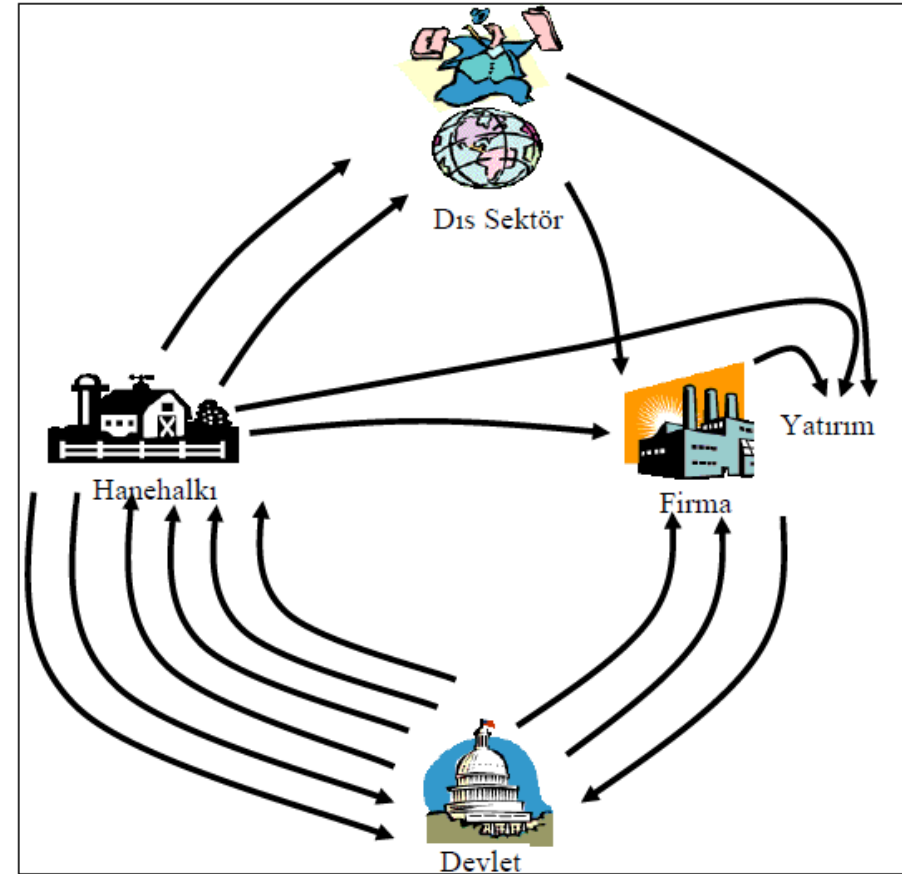
Mal ve faktör piyasası

Temel karar birimleri:

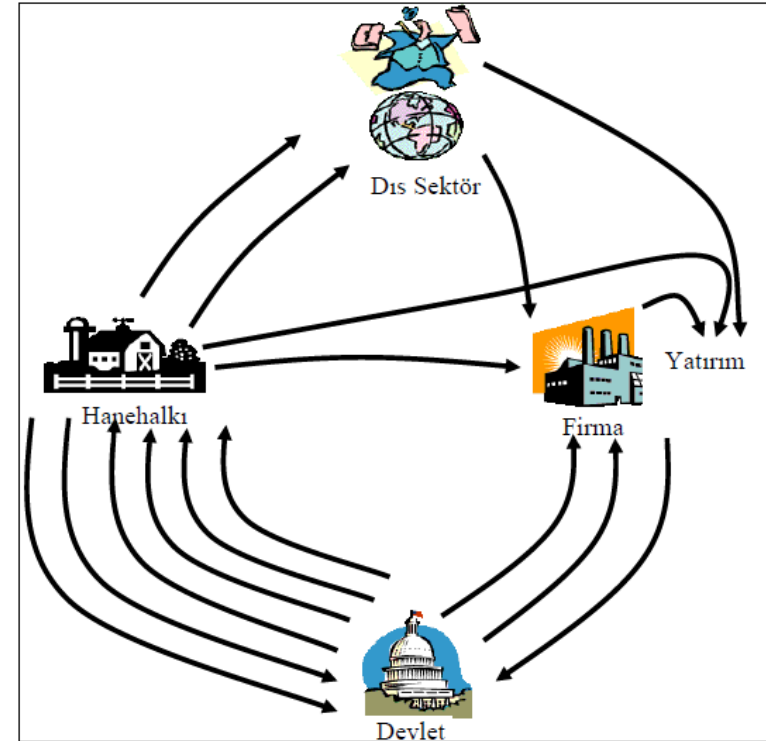
Ekonomik aktörler

- Karar vericiler, ekonomik aktörlerdir. Ekonomik seçimleri yaparlar.
- **Ekonomik (iktisadi) aktörler**
 - ▣ **Hanehalkı**
 - ▣ **Firma**
 - ▣ **Devlet**
 - ▣ **Dış Alem**

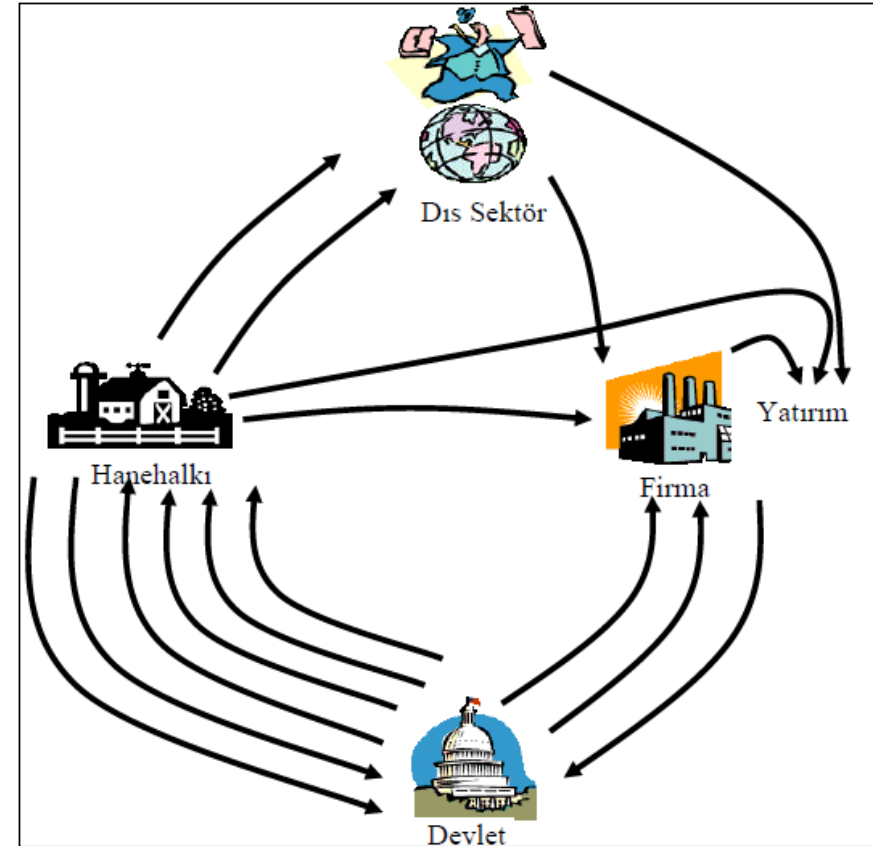
Şekil 3. Ekonominin Panoraması

- **Hanehalkı (Tüketici):** aynı çatı altında yaşayan kişiler, birimlerdir.
 - ▣ Hanehalkı, a) tek kişi, b) aile, c) birlikte yaşayanlar (örneğin aynı evi paylaşan iki öğrenci) dan herhangi biridir.
- **Firma (Üretici):** Firma, mal ve hizmetleri üretmek için kaynakları kullanan organizasyondur.
 - ▣ Bir şahıs şirketinden devlete, Araba üreticisi, çiftlik, bankalar, sigorta şirketleri, ÇUŞ'lar vb örnek olarak verilebilir.

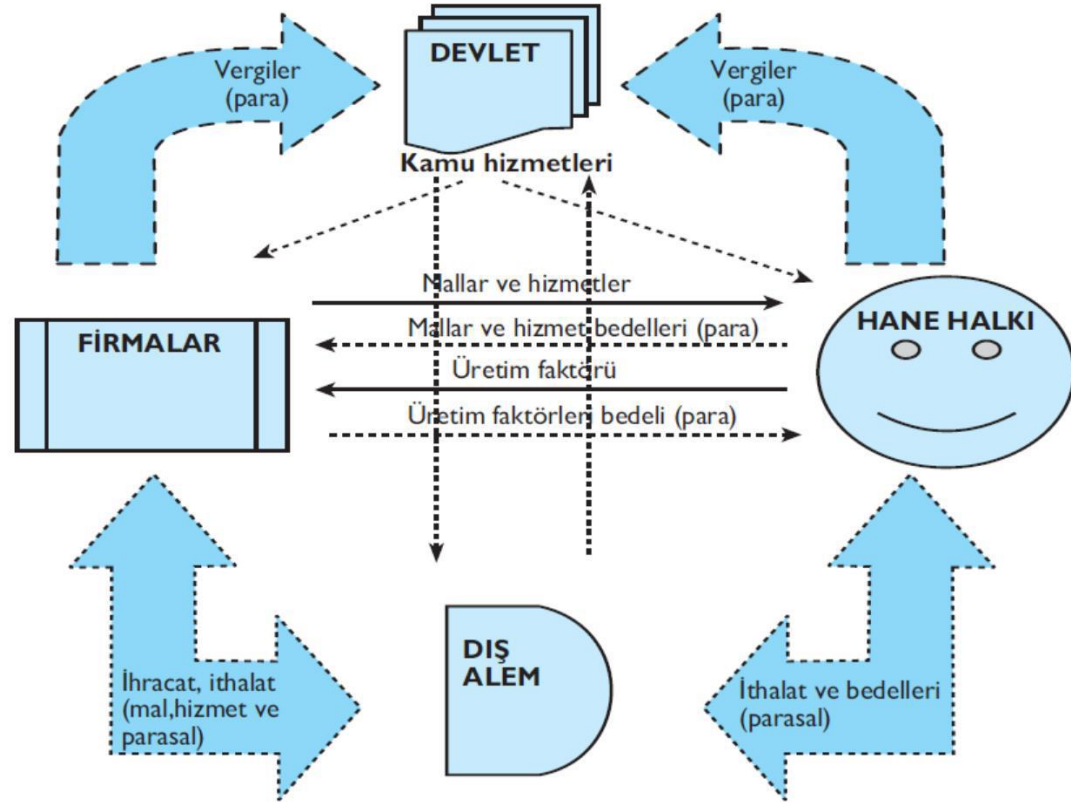
Şekil 3. Ekonominin Panoraması

- **Devlet:** Firmalardan üretilen malı satın alan, bizzat mal ve hizmet üreten ve hanehalkı ve firmadan vergi toplayan, bunun yanında gelir ve serveti yeniden bölüştüren ve piyasalar hakkında düzenlemeler yapan birimdir.
 - Yasa, güvenlik, ulusal savunma, kamu sağlığı, ulaşım, eğitim vb. leri daha çok devlet tarafından sağlanır.
- **Dış Alem/Sektör:** Dışarıdan alınan mal ve hizmet satın alma yani ithalat ile yerli üretimin yurtdışına satılması yani ihracatı kapsar.

Şekil 3. Ekonominin Panoraması

Ekonominin Yapısı ve Çalışma Döngüsü: Ekonomik faaliyetlerin Döngüsel akımı

□ Hanehalkı (Tüketiciler)

- Mal-Hizmet Satın alır
- Üretim Faktörlerini Kiralar-Satar

□ Firmalar (Üreticiler)

- Mal-Hizmet Üretir-Satar
- Üretim Faktörlerini Satınalır-Kiralalar

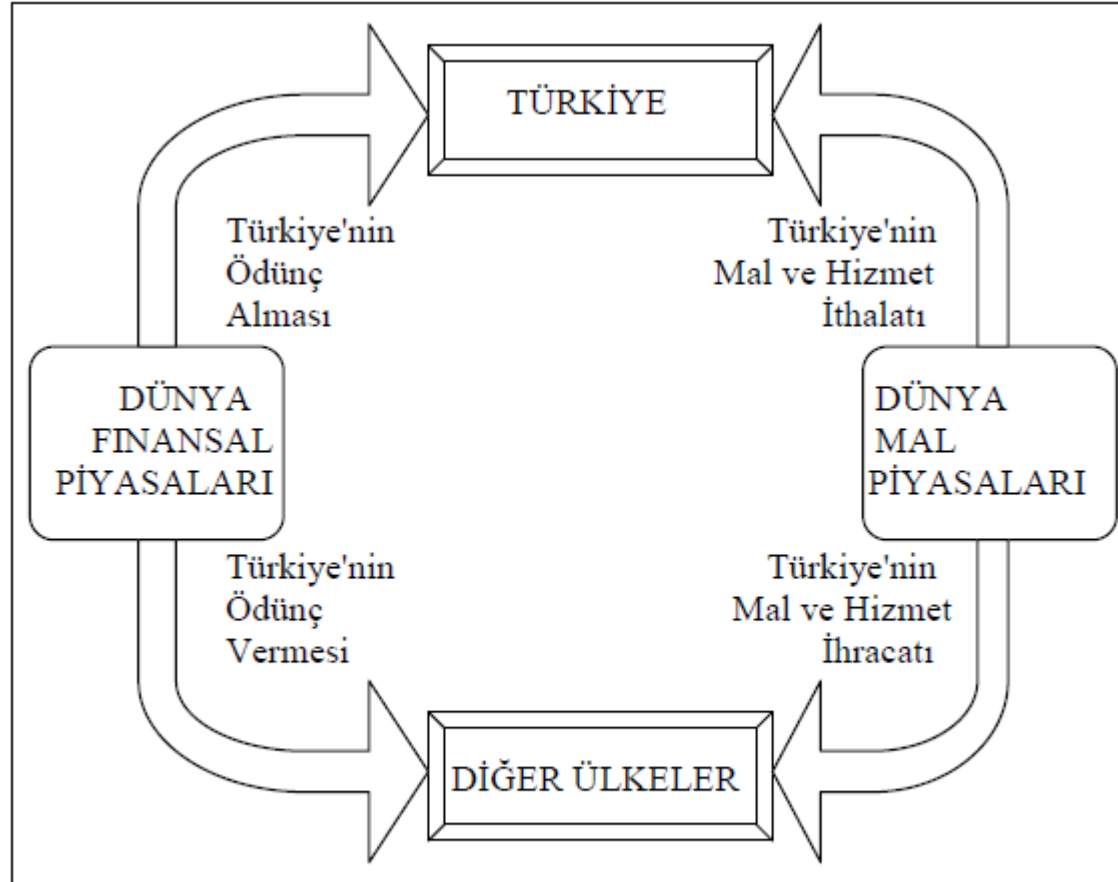
□ Devlet

- Mal-Hizmet Üretir-Satar-Satınalır
- Üretim Faktörlerini Satınalır-Kiralalar
- Vergi alır-sübvansе uygular

□ Dış Alem

- İhracat ve İthalat şeklinde Mal-Hizmet Alır-Satar

Açık ekonomi: Dış Alem

Şekil 2. Uluslararası Bağlantılar